

Назва секції: Охорона та захист прав інтелектуальної власності системі фінансово-економічної безпеки держави.

КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Христина Кравців

ст. групи ІВзм-11

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник: к. е. н., доцент Вівчар О. І.

Тернопільський національний економічний університет

В сучасних умовах розвитку ринкової економіки використання інтелектуальної власності здійснюється на засадах її комерціалізації, механізм якої уможливорює безперервний рух інтелектуального капіталу та отримання прибутку. Здійснення комерціалізації полягає в отриманні прибутку за рахунок використання об'єктів права інтелектуальної власності у власному виробництві або продажу чи передачі прав на їх використання іншим юридичним чи фізичним особам.

Поняття “комерціалізації” часто зустрічається у літературі, пов'язаній з інноваціями, інтелектуальною власністю, технологіями, трансфером технологій тощо, оскільки комерціалізація є етапом інноваційного процесу, який відповідає за те, щоб інновація стала товаром та вийшла на ринок.

На думку В. І. Мухопода, комерціалізація – процес перетворення об'єкта власності (інновації) у прибуток засобами торгівлі [5, с. 51]. У своїх наукових працях Е. А. Монастирний і Я. М. Грік визначили комерціалізацію як отримання доходу від її продажу або використання у власному виробництві [4, с. 85]. Також, Тихонов Н. А. представляє комерціалізацію як процес виведення інноваційних продуктів на ринок [5, с. 3]. На наш погляд, комерціалізація інтелектуальних технологій – це багатогранне явище і його не слід визначати однозначно – з ринкової, виробничої або прибуткової сторони. На основі

проведених досліджень, можна визначити комерціалізацію інтелектуальної власності як процес залучення об'єктів інтелектуальної власності в економічний обіг, використання інтелектуальної власності в господарській діяльності підприємств, взаємовигідні комерційні дії з перетворення результатів інтелектуальної діяльності в ринковий товар.

Виходячи з цього визначимо основні напрями комерціалізації інтелектуальних технологій та об'єктів інтелектуальної власності: передача виключних майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності; різного роду варіанти передача прав на використання об'єкта інтелектуальної власності: за ліцензійним договором, договором комерційної концесії (франчайзингу) та ін.; отримання додаткового прибутку та комерційної вигоди від використання прав на об'єкти інтелектуальної власності у своїй господарській діяльності; внесення майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності до статутного капіталу суб'єктів господарювання; використання майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності при податковому плануванні [2].

На основі проведеного конструктивного аналізу теоретичних напрацювань встановлено, що комерціалізація українських технологій має ряд наступних переваг:

1. Низька активність в сфері комерціалізації українських технологій говорить про значний невикористаний потенціал. Україна традиційно вважається країною з високим рівнем розвитку науки й утворення.

2. Останнім часом в Україні відбувається процес переходу ряду технологічних розробок з військової області в цивільну – конверсія. Результатом конверсії є доступність для комерціалізації безлічі унікальних винаходів і технологій.

3. Дешевизна інтелектуальної власності в Україні [3, с. 37].

Основними перешкодами на шляху до комерціалізації інтелектуальної власності є наступні: стабільне скорочення реальних обсягів фінансування науково-технологічного комплексу; недосконалість нормативно-правової бази регулювання інноваційної діяльності, декларативність інноваційного

законодавства; надмірна зовнішньоекономічна залежність країни; неготовність країни брати участь у глобальних процесах інформатизації; низький рівень правової культури суспільства та нестача кваліфікованих фахівців [1, с. 608].

Ми можемо стверджувати, що основними напрямками удосконалення комерціалізаційних проектів інтелектуальної власності є такі: подальша трансформація законодавства у сфері інтелектуальної власності з урахуванням світового досвіду; вдосконалення національної системи охорони та захисту прав інтелектуальної власності згідно з міжнародно-визнаних норм; впровадження ефективного механізму комерціалізації інтелектуальної власності; комерціалізація запатентованих науково-технічних досягнень; активізація процесів створення недержавних організацій з питань охорони прав інтелектуальної власності.

Резюмуючи вище описане необхідно наголосити на тому, що в Україні вже створена законодавча база, яка регулює правовідносини у сфері комерціалізації інтелектуальної власності, але вона потребує вдосконалення та гармонізації з міжнародним законодавством. Порівнявши всі переваги та недоліки комерціалізації інтелектуальної власності, можна стверджувати, що процес комерціалізації науки в Україні має дуже великі перспективи.

Література:

1. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку / В. Д. Базилевич, В. В. Ільїн. – К.: Знання, 2008. – 687с.
2. Вівчар О. І. Ефективність використання маркетингових стратегій / О. І. Вівчар, М. Ф. Зяйлик // Галицький економічний вісник. – 2011. – № 2(31) – С. 166–173 – (маркетингові технології підприємств в сучасному науково-технічному середовищі)
3. Демьохін В. А. Інноваційна політика держави і проблеми інтелектуальної власності / Економіка і прогнозування. – 2005. №2. – с. 37-41.
4. Ресурсный подход к построению бизнес-процессов и коммерциализации разработок / Е. А. Монастырский, Я. Н. Грик // Инновации. – 2004, № 7. – с. 85-87.

5. Тихонов Н. А. Эффективность способов коммерциализации инноваций / Н. А. Тихонов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://uecs.ru/uecs40-402012/item/1271-2012-04-19-06-35-15>.